

Herrman nekding wjögauwe

ORPHEUS.

ZENELAP. Az „ORPHEUS“ ZENEMŰ-KIADÓ VÁLLALAT, A VÁCI
 ZENEISKOLA ÉS AZ ÚJPESTI MINTA-ZENEISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK IDŐHÖZ NEM KÖTÖTT FÜZETEKBEN.

ÉRDEKELTEKNEK INGYEN JÁR.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
MAJOR J. GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vác, Fürdő-utca 6.
 (ELSŐ VÁCI SAJTÓ).

Zeneiskola és zenekultura Vácott.*)

Dr. HERRMANN ANTAL TÓL.

Tisztelt vizsgáló bizottság! Ugyanis széleskörű vizsgáló bizottságnak tekintem ezt a díszes nagy közönséget, melynek a zene, a váci zeneiskola és -zenetanítás iránti érdeklődését nem tudta lelohasztani a kellemetlen idő, s amely itt megjelent, hogy tanúja legyen a váci zeneiskola első nyilvános szárnypróbalgatásának

Amit itt hallani fogunk, az nem művészet. Az úgy viszonylik a művészethez, mint pl. a gyermek játék-léggömbje a Blériot repülőgéphez. De minden tudomány alapja az ábécé. A zenének is primitív technikai ismeretekkel és ügyességekkel kell kezdődnie. A skála az a szó szerinti skála, azaz lépcsős, amely a művészet régióiba vezet fel.

A zene mint ének a legáltalánosabb, legemberibb művészet. Mindenki gyakorolja. Nemcsak tudatosan, alkotó szándékkal, mint a többi művészeteket, hanem önkéntelenül is, ösztönszerűen. Az ének az emberi indulatok ősi reflexhangja; egyedüli egészen természetes művészet, amely közös más élő lényekkel. A csalogány énekétől nem lehet eltagadni a zene jellegét. A zenén kívül nincs művészet, amely hatni tudna az állatoknak is a lelkére.

Ami a lelkeket összetartja, közös érzésre, cselekvésre, alkotásra hangolja, azt összhangnak szokták nevezni. Sőt a régi filozófia egy világnézete szerint az a legnagyobb örök ősi erő, amely összetartja a világegyetemet, szabályozza a csillagok járását, szintén zenei elem: a szférák harmoniája.

A külszín és felszín, az alak és szín, a perspektiva megcsalhatja a szemet, lehet alakoskodás, színlelés. De a hang nem ámit; az a testek legbensőbb lényegének revelációja. Az emberi hang a lélek mélyéből fakad. És ez a hang az indulatok magasabb fokain, a kedély hevületeiben, az öröm és fájdalom hullámzásaiban, az ábrándozás és merengés önfeledt perceiben, sőt a munka ritmikus lüktetéseiben is művészi jelleget ölt, énekké eszményesül.

Az ember a teremtés középpontjának érzi magát. Ősi animisztikus és panteisztikus felfogással rokon lényt sejt az egész természetben, minden élőben és élettelenben. Összhangot keres a maga lelke és a természet közt. Úgy találja, hogy a természet számos hallható jelensége mintha visszhangja volna saját lelke hangulatának. És utánozza a természet hangjait, érzést és értelmet tulajdonít nekik.

Majd az énekhez, az emberi organizmus zenéjéhez szegődött a szorosabb értelmű zenét, a természetnek, ennek a millió regiszterű orgonának énekét. A vokális és instrumentális zene emez összeolvadásába lelket lehel a költészet, amely viszont a mély érzelem és a fenkölt gondolat megszentelt frigye. Így keletkezik a legtermészetesebb, igazán emberi, egyszersmind isteni művészet.

Isteni eredetet tulajdonított a zenének minden nép naiv okfejtő képzelete. És külön istene és múzsája volt a zenének. És a zene az isteni tisztelet főtényezője volt mindenkor. A keresztény egyházban jutott először a klasszicizmus tökéletességére.

Minden időben felismerték és érvényesítették a zene nevelő hatását. A középkorban, melyet a sötétség korszakának neveznek az avatatlanok, a zenének nagyobb jelentősége volt az iskolában, mint az újkorban. A modern pedagógia kezdi intenzívebben méltányolni a zene nevelő, kedélynemesítő fontosságát.

A zene a nemzeti életnek legsajátosabb eleme; a népléleknek legközvetlenebb, legelembb és mégis legeszményibb terméke és megnyilatkozása. A zene a faj élesen jellemző hangneme, melyben érezzük úgy a vér biológiai lüktetését, mint a kedély legszutilisabb vibrációját. A nemzeti zenében pregnáns kifejezésre jut a nemzet jellege és temperamentuma, sőt egész történelme. A mi gyászos történelmünknek muzsikává leszűrt eredménye, hogy sírva vígad a magyar s hogy szomorú a magyar nóta már négyszáz esztendő óta.

Mint magyar és etnografus, mint pedagógus és kulturpolitikus mindig melegen érdeklődtem a zene iránt. Ujabban több konkrét zenei feladatra szövetkeztünk Major J. Gyula barátommal. Együtt kezdtük szerkeszteni a „Magyar Zenetudományt“. Támogattam őt abban is, hogy Temesvárt megeremtsse a vidék első nagy koncepciójú, mintaszerű városi zeneiskoláját.

Az én tanácsomra Major Vácot szemelte ki zenetanítási és zenetársadalmi működésének színhelyül. Páratlanul kedvező fekvésénél, nevezetes multjánál, előkelő nagy intelligenciájánál, kiváló kulturintézményeinél fogva ez az ősi püspöki székhely arra volna hivatva, hogy Budapest Potsdamja, Versailles-ja legyen, a fővárosi előkelő tisztviselő- és művészvilág meghítt családi otthona. Ehhez a többi társadalmi és kulturális tényezők közt magas fokú intenzív zenei élet kívántató. A zene ügye pedig, valljuk meg őszintén, itt nem részesül kellő művelésben és figyelemben. Ennek oka nem annyira az érzék és tehetség hiánya, mint inkább az alkalomé és szervezésé. Ezen a hiányon akar segíteni Major Gyula.

Meg kell cáfolni a rossz nyelveket, amelyek azt koholták, hogy zenei tekintetben Vác a siket-némák s a fegyencek városa. Az első intézet eltartottjai nem tudnak, az utóbbiainak nem szabad énekelni. A német költő mondja: „Böse Menschen haben keine Lieder“ — gonosz embereknek nincsenek dalai.

*) Megnyitó és záró beszéd a váci zeneiskolának 1910. január hó 30-án tartott legelső félévi vizsgálatán.
 (Vége a 4-ik lapon).

VÁCI ZENEISKOLA

VÁC, MÁRIA TERÉZIA-RAKPART 1., I. EM.

IGAZGATÓ: MAJOR J. GYULA.

A VÁCI ZENEISKOLA 1910. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 1.-ÉN KEZDI MEG II. ÉVFOLYAMÁT.

A Váci Zeneiskola teljes kiképzést nyújt **zongora- és hegedűjátékban, magánénekekben és zeneszerzésben**, az alapvető kezdettől a legfelsőbb kiművelésig.

Melléktanszakok: **zeneelmélet, kamarazene, karének, összjáték.**

A tanítás anyaga és annak beosztása **teljesen megegyezik a Orsz. m. kir. zeneakadémia tananyagával és annak beosztásával.**

TANDIJAK:

A zongora- és hegedűtanszakon	az alsó tanfolyamokban	évi	120 K
„	„	a közép-tanfolyamokban	évi 160 K
„	„	a felső kiművelési tanfolyamokban	évi 200 K
A magánének-tanszakon	az alsó tanfolyamokban	évi	200 K
„	„	a felső tanfolyamokban	évi 240 K
A zeneszerzési tanszakon		évi	240 K

A tandij félévi vagy havi részletekben fizethető. Beiratási, fűtési és világítási díj 6 K

A Váci Zeneiskolával kapcsolatosan MAJOR J. GYULÁNÉ GLÜCKLICH IDA, felsőbb leány- és polg. isk. okl. tanítónő, okl. német, francia és angol nyelvtanárnő folytatni fogja a lefolyt iskolai évben megkezdett **német, francia és angol tanfolyamokat** kezdők és haladók számára; úgyszintén az **irodalmi továbbképző tanfolyamokat** nagyobb leányok számára. — Tandij tanfolyamonként **évi 80 korona** (félévi vagy havi részletekben fizethető). Beiratási, fűtési és világítási díj 6 korona.

Hogy az igazgatóság a csoportokat idejekorán minden kívánalomnak megfelelően beoszthassa, arra kéri a szülőket, hogy sziveskedjenek — gyermekeik jól felfogott érdekében — azokkal lehetőleg még **június havában** beiratás céljából az iskolában jelentkezni. — Bármily kérdésre készségesen szolgál felvilágosítással az igazgatóság.

Az 1909/10. iskolai évet bezáró vizsgálati előadásokat

vasárnap, 1910. június 19.-én d. e. 9 órakor tartjuk meg.

A vizsgálatokon dr. *Herrmann Antal* egyet. tanár úr, dr. *ifj. Toldy László*, zeneszerző úr, a Nemzeti Zenede tanára és dr. *Lázár Ottó* kincstári ügyész úr, mint vizsgálati biztosok vesznek részt.

A vizsgálati előadások műsorát lásd a túlsó lapon.

A vizsgálati előadásokra szóló **ingyenes belépőjegyek** a Zeneiskola helyiségében kaphatók, délutánonként 4—6 óra között.

